

KOMMENTAREN

Pressedøden i forsikring

av Egil Tannæs

I løpet av noen år er fire forsikringsblad i Norden blitt borte – først svenske *Försäkringstidningen* ved utgangen av 1997 og til slutt for noen måneder siden danske *Forsikring*. NFTs redaktører har bedt meg gi noen tanker om hva fagbladene tilførte vår næring, og om hva som går tapt ved at selvstendige blad forsvinner – og deres plass overtas av internett i næringsorganisasjonenes regi. Og hva kan det bety for *Nordisk Forsikringstidskrift* å være vår eneste felles publikasjon på dette samfunnsområde?

De fire bladene var ulike. En beskrivelse av historien til hvert blad faller langt ut over rammen for den ytring jeg er innbudt til å komme med og ville være i stand til å levere. Derfor ingen grundig analyse av organisasjonsformer, finansielle og andre forutsetninger og ikke minst den journalistiske holdning og praksis i bladene. Men noen viktige felles trekk for alle de fire landene kan sammenfattes slik: Informasjoner og impulser ble i varierende former formidlet i spaltene på tvers av selskaps- og faggrenser. Fagbladene bidro både til å heve kunnskapsnivået og til å gi forsikringsyrkene en samlende identitet og kultur.

Kanskje redusert forståelse for verdien av et slikt fellesskap er en del av årsaken til at slike åpne fagblad er prioritert vekk. For noen år siden sa topplederen i et norsk forsikringskonsern at i vår tid vil de ansatte oppleve hverandre mindre som kolleger og mer som

konkurrenter. Kan hende er også etableringen av finanskonsern der forsikring fremstår som lillebror (og i Norge av en felles næringsorganisasjon for bank og forsikring) en del av forklaringen.

For meg er ikke anstøtpunktet at man satser på internett. Forsikringsselskapene har gjennom årtiene vært en avansert bruker av den informasjonsteknologi som etter hvert har utviklet nye muligheter til hurtig formidling av og tilgjengelighet til informasjon som er nyttig og nødvendig – både i forsikringsarbeidet og i forhold til en skjermøkende offentlighet.

Det ville ha vært en alvorlig forsømmelse å ikke satse på en slik teknologi – selv når det beskjerer fagbladets tradisjonelle virkeområde. La oss forsøke en annen synsvinkel. Fagbladet kunne dersom det har tapt primært i konkurransen om tempo, befris for noe av informasjonsoppgaven som ofte er brukt til å begrunne at penger brukes på et fagblad. Det er nemlig behov og funksjoner som bedre kan ivaretas på papir enn på skjerm. Internett er –

Egil Tannæs kom til norske Forsikringstidende i 1974 og var ansvarlig redaktør 1978-97. Bladet, som i en periode brukte navnet *Forsikring*, ble nedlagt ved utgangen av 2002 – da som *Finansmagasinet*. Tannæs leder nå arbeidsutvalget i Forsikringshistorisk Forum.

tross sine fortrinn – et mer lukket system enn det offentlige rom som det trykte ord gir for bredere reportasje, analyse og debatt.

Internett fremstår ikke bare som en ny distribusjonsform. Overgangen er beskrevet som en informasjonsstrategi, og fagbladet er ikke vurdert i et bredere og fullstendig perspektiv. Informasjonen har som formål å presentere og overbevise om næringsorganisasjonens oppfatninger. Den vil være og blir oppfattet som mer styrt og tilpasset sin opinionshensikt enn innholdet i et fagblad som redigeres journalistisk. Begrunnelsen åpner ikke for at stoffet på internett utformes i en redaksjonell selvstendighet – omtrent som i en fagbladredaksjon. Dette ville ha gitt en annen situasjon å forholde seg til.

Behovet for redaksjonell selvstendighet står sentralt i all pressevirksomhet. Fagbladet har sitt primære ansvar overfor sine lesere og kan derfor ikke ha som hovedoppgave å være et informasjonsorgan for bladets eier. Generelt kan saken beskrives slik:

”En moderne fagpresse må spille en aktiv rolle på sitt område og ikke bare eksistere fordi den nå en gang hører med i det organisasjonsmiljø som gjennom årtiene har utviklet seg. Dette gjelder også i forsikringsnæringen, og for å fylle en slik forventning må forsikringsbladet få leve sitt eget liv – mest mulig uavhengig av andre ’maktposisjoner’.” (Sitat fra artikkel av Egil Tannæs, NFT 3/1980, s. 205).

I norsk fagpresse er dette illustrert ved å likestille et fagblads funksjon med den man venter at en lokalavis skal ha i sitt miljø. Avisens lojalitet skal, som nevnt, i første rekke være knyttet til leserne. Området som et fagblad henvender seg til og skal betjene, betraktes her som et ”lokalmiljø” i det store samfunn. Og illustrasjonen henger nært sammen med forestillinger om verdier som demokrati og informasjons- og ytringsfrihet. Slik sett er de nordiske forsikringsbladenes van-

skjebne utvilsomt et tap for vår næring. Den våkne NFT-leser vil ha oppfattet min antydning om at saken berører mer enn økonomi.

Hva så med *Nordisk Forsikringstidsskrift*? Jeg er imponert over bredden av stoff som man tilbyr oss i dag, men tenker meg at redaksjonen velger en noe mer utfordrende linje overfor aktørene i næringen og i omgivelsene. En ambisjon om å være med på å ”sette dagsordenen”. Redaksjonen kan planlegge debatter – enten for bred presentasjon i ett nummer eller i flere påfølgende utgaver. Materiale fra møtene i forsikringsforeningene bør fortsatt være en verdifull kilde, men kanskje trenges litt mer bearbeiding. Hva med å intervju personer i og utenfor forsikring?

Dessuten: Bortfallet av fagblad som følger med og med tiden ga sine lesere både oversikt og innsikt, kan skape behov for en godt skrevet og redigert ”krønike” som oppsummerer det som skjer i og rundt nordisk og for den del også internasjonal forsikring. Jeg antar at man vil trenge tre-fire tidsskriftsider, og er klar over at oppgaven krever en grundig planlegging og vel også bør lanseres som et forsøk inntil man finner en mer varig form som leserne blir fortrolig med. Den innvending at stoffet vil være gammelt og ikke ”nytt”, må avvises. Tvert om kunne en slik krønike fange opp det som har mer varig betydning enn mye av døgninformasjonen på internett og i andre kanaler.

Og ikke minst får redaksjonen en mulighet til å fokusere begivenhetene og utviklingen i en slags sammenheng som kanskje gjør leserne litt klokere og litt tryggere på tilværelsen. Jeg er klar over at et slikt prosjekt neppe kan gjennomføres bare på hobbybasis, og da står vi igjen overfor spørsmålet om økonomiske ressurser og prioriteringer. Hva er foreningene som tidsskriftets utgiver i stand til å finansiere?

I alle fall: Lykke til – for NFT og for oss lesere!